
Büky Dorottya

Hétköznapi gondolatok

A *Replika* felkért, hogy válaszoljak a feminizmussal kapcsolatos három kérdésre, de mielőtt ezt megtehetném, magamnak is választ kellene kapnom jó néhány olyan kérdésre, amelyekre eddig nem sikerült. Őszintén remélem, hogy a *Replika* nő-száma engem is közelebb visz a megnyugtató válaszokhoz.

Mindebből talán nyilvánvaló, hogy magam távoiról sem vagyok a nemzetközi és a hazai feminizmus szakértője, de gondolom, nem is ezért kerestek meg kérdéseikkel. Van viszont harminckett évemből adódó bizonyos tapasztalatom, józan eszem, igazán sok örömet adó családi életem két helyes gyerekkel és férjjel, akit szeretek. Szerintem ilyenképpen sima hétköznapi alak lennék, alighanem sose jutott volna el hozzám a *Replika*, ha nem hozta volna úgy a történelem, hogy egyike lettem a Magyar Országgyűlésbe megválasztott huszonkilenc nőnek.

Válaszaimat tehát e két minőségemben, azaz hétköznapi, úgynevezett családanyaként és országgyűlési képviselőként kell megadnom. Mivel én e kettőt elválasztani nem tudom, engedjessék meg nekem, hogy olyan hétköznapi lehessék, amilyen csak akarok. Nem mintha nem tudnék összehozni egy remek szócikket, de azért a nőkérdés nekem mégis csak a szó szoros értelmében személyes ügyem.

Nos, hát én soha nem éreztem, hogy a helyzet, amiben élek, férfiközpontú volna, nálunk mindig is nagy és illő tisztelettel vették körül a nőket. Általában köztisztviselés jellemző a családjunkra, magam önként vállaltam a hagyományos női tevékenységek legnagyobb részét, bár mitagadás, vasalni utálok. Elég hamar világossá vált, hogy mivel én is dolgozom – egyébként tanár lennék –, én is pontosan olyan fáradtan megyek haza este, mint a férjem, tehát egyszerűen nem lenne igazságos, ha akkor kezdődne a második műszak. Így szépen megosztottuk a dolgokat, pontosabban abban maradtunk, hogy mindig az tesz-vesz otthon, aki olyan szerencsés, hogy egyáltalán otthon lehet. A gyerekekkel való viszony persze nem ilyen egyszerű, amíg kicsik, fontos nekik az anyjuk közelsége. Na persze, az apjuké is – de szülni és szoptatni mégis csak én tudtam jobban kettőnk közül. Némi kárörömmel gondolok arra, hogy a férfiaknak az ilyesmi kimarad az életükből.

Úgy kell nekik!

.....

Nem tagadom, megrökönyödéssel kellett tudomásul vennem, hogy más férfiak nem úgy látják a dolgokat, mint az én férjem, hogy más nők ezt a helyzetet szó nélkül tudomásul veszik, s hogy ennek következtében legkevésbé sem úgy élnek, ahogy én. Lehet, hogy ez a megrökönyödés maga a feminizmus?

Pedig szerintem voltaképpen evidens dolgokról volna szó:

Ha egy ember – férfi vagy nő – tanult valamit, az a tudás közkincs, használni kell, nem lehet, hogy mosogatás közben elfelejtse lassacskán az egészet.

Ha egy ember – férfi vagy nő – tehetséges valamiben, ez az egész társadalom számára érték, el nem kötyavetyélhető, a pelenkamosás nem lehet jogcím arra, hogy kibújjon bárki is ez alól a felelősség alól.

Ha egy ember – férfi vagy nő – úgy érzi, hogy mondandója van embertársai számára, hogy segíteni tud nekik, akkor ki kell mondania. Ez lehet akár küldetés is, és tényleg, hátha segít, soha nem tudhatjuk. Ötven négyzetméteres lakótelepi gyesen nem könnyű ám az ilyesmi! (Csak azért tudom, mert én is voltam így.)

Ha egy ember – férfi vagy nő – nem érzi magát otthon a bőrében, lehetősége kell hogy legyen megkeresni igazi mivoltát. Mégis jobb, ha önmagát keresi, mintha agyondohányozza magát, vagy elhízik teljesen. Elvégre mindenkiből lehet valami.

Van aki azt mondja, a nőknek azért hosszabb az átlagéletkora, mert nincsenek ott, abban a közéleti ringben, ahol az infarktust lehet kapni, és ha oda akarnak kerülni, ők is úgy fognak jární, mint a férfiak. Szerintem egyáltalán nem biztos, hogy ugyanazok az infarktusképző "normák" érvényesülnének ott, ahol nők vannak többségben. Hiszen akárki láthatja, hogy nem vagyunk egyformák.

Ennyi talán elég is. Nem hiszem, hogy a nők különbek lennének a férfiaknál, aninthyogy a fordítottját sem hiszem. Azt, hogy a női magatartásformák biológiai, szociológiai, pszichológiai vagy gazdasági determináltságúak-e, s hogy a nőmozgalomnak mely irányzata a helyes, majd kifejti más.

Egy biztos. Olyan társadalmat kell csinálnunk – s nekem képviselőként itt van dolgom –, amely szereti, tiszteli, érti különféle polgárainak sajátosságait, értékként kezeli azokat, számít rájuk. Amelyben egy munkahelyen nem hátrány, ha az embernek kisgyereke van, mert tudják, hogy egyrészt a gyerek az jó, másrészt a munka mellett számítanak arra a hihetetlen megértésre és empátiikus képességre is, amit pici gyerek mellett lehet igazán megszerezni. (Megjegyzem, az ilyesmi csökkenti az infarktusveszélyt!) Elképzelem, hogy az üzletek és hivatalok nyitvatartása a munkaidőhöz igazodik, hogy ne kelljen két cekkerrel teljesen kiborulva zárás előtt egy perccel beesni a gyerekért az oviba, a villanyszámláról nem is beszélve, ami ugye akkor érkezik, amikor nincs otthon senki, hogy aztán személyesen kelljen befizetni másfél órás sorbanállás után, munkaidő alatt. Elképzelem továbbá, hogy az emberek rész munkaidőben dolgoznak, ami azért jó (persze, ha megfizetik), mert akkor otthon is lehetnek olykor. Hátha ott is van mit csinálni, nem? Szeretném, ha mindenki elmondhatná a véleményét, a nők például elképesztően okosan és lényeglátóan bírnak egymással megbeszélni fontos dolgokat a közérben, a tanárban, vagy a lépcsőházban. Hogy a szalag mellett dolgozókról ne is beszéljünk!

S hogy ezek a beszélgetések, ezek a vélemények, miért nem kapják meg a megérdemelt tiszteletet és figyelmet? Hogy a köz élete miért van fényévnyi távolságra a közélettől? Erre a kérdésre nem itt és nem a feminizmus kapcsán kell választ találnunk.

.....

De hogy a kettő közeledjék, ebben ma Magyarországon a nőknek óriási szerepük lehet. Soha vissza nem térő nagy lehetőségünk megmutatni a hétköznapi politika tiszteletre méltó, igazi arcát, s ez egyben ki nem kerülhető történelmi felelősség – hogy végre nagy szavakat is használjunk.

ARROW COLLARS & SHIRTS

©
839

Cluett, Peabody & Co. Inc. *Makers*